

Eresaluut aan frontsoldaten: Albert VAN DEN NEUCKER uit Overboelare (1892-1969) Remi VERSCHAFFEL uit Moerbeke (1892-1914)

Marc VAN TRIMPONT

In oorlogstijd kunnen militairen meestal worden ingedeeld in twee hoofdgroepen. Er zijn er die in de eerste linies dagelijks hun vel riskeren en dan anderen die gedurende het hele strijdtoneel, ergens in de achterlinies, nooit een vijandelijk gezicht hebben gezien. Albert van den Neucker uit Overboelare behoorde tot de eerste groep. En nochtans, beide categorieën krijgen onderscheidingen. Maar elke onderscheiding weegt gelukkig niet even zwaar...

Op hun beurt kunnen militairen uit de eerste linies worden ingedeeld in twee hoofdgroepen, namelijk diegenen die het oorlogsgeweld overleven en anderen die er het leven bij inschieten. Remi Verschaffel uit Moerbeke behoorde tot de laatste categorie. Maar het heeft tien jaar geduurd alvorens zijn dood officieel kon worden bevestigd...

Ter herinnering, de Eerste Wereldoorlog brak uit op 8 augustus 1914. Er kwam een einde aan de vijandelikheden op 11 november 1918.

Albert van den Neucker werd geboren in Overboelare op 14 december 1892 en woonde er aan de Groteweg nr.100. Hij overleed in deze gemeente op 12 mei 1969.

Hij is een van de talrijke Vlamingen die de campagne 14-18 geheel of ten dele hebben meegemaakt in een gevechtseenheid en ze hebben overleefd. Hij was namelijk ingedeeld bij de infanterie of het voetvolk en diende meer bepaald bij het 5^{de} Linieregiment, van 4 augustus 1914 tot 13 februari 1916, en dan bij het 1^{ste} Regiment Jagers-te-Voet ⁽¹⁾, van 14 februari 1916 tot 2 oktober 1918. Op die datum geraakte hij, tijdens het Bevrijdingsoffensief, gewond bij gevechten rond Merkem, West-Rozebeke en Oostnieuwkerke. Hij staat vermeld als soldaat en als klaroen en hij was niet minder dan vijftig maanden(!) aan het front. De 'zwaargewicht-onderscheidingen' die hij kreeg zijn navenant. Ze spreken voor zich.

Naast de lichtere onderscheidingen



Afb. 1: Albert van den Neucker

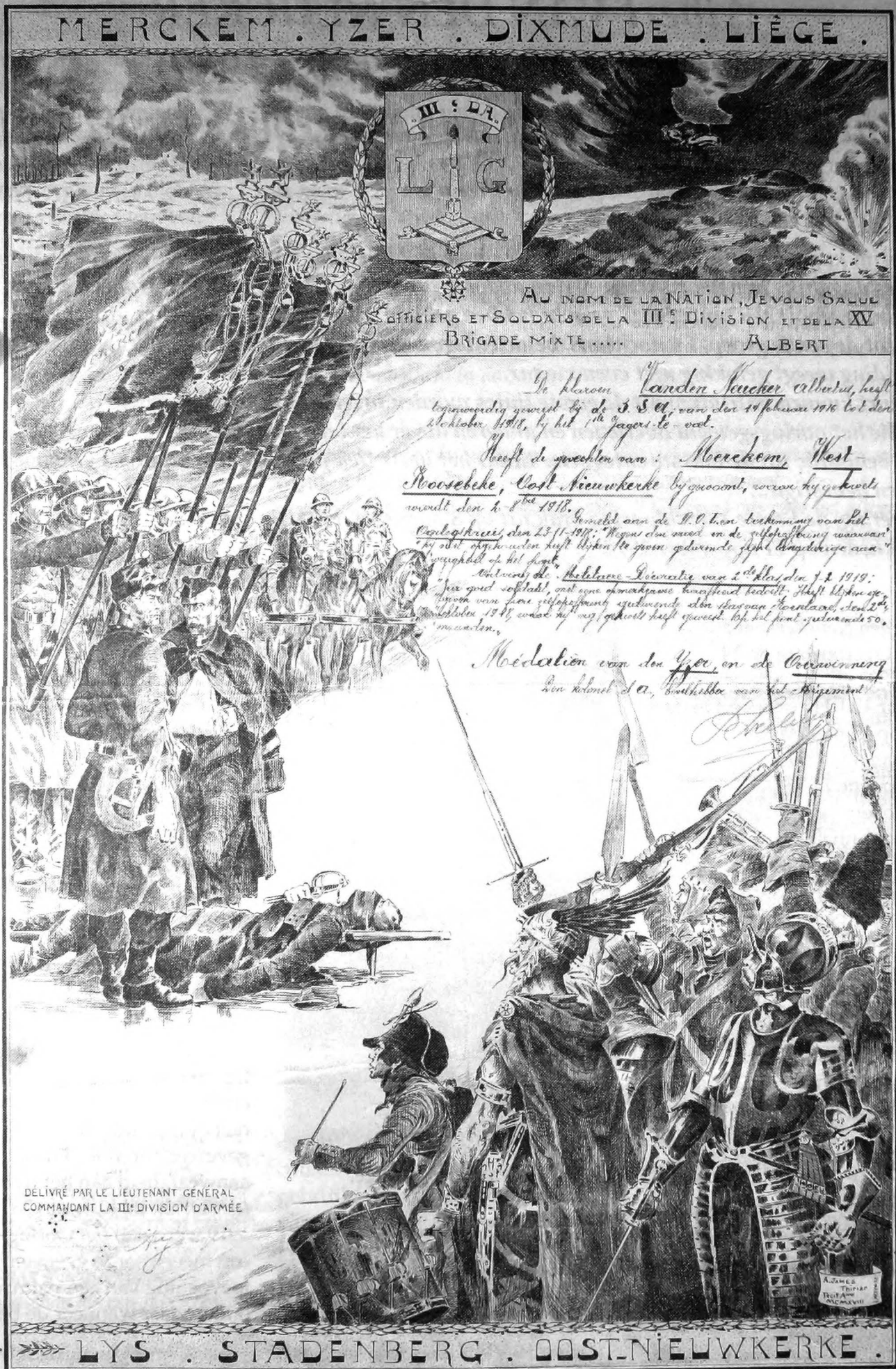
die zowat aan iedereen zijn verleend zoals de Herinneringsmedaille 1914-1918 en de Zegemedaille, kreeg Van den Neucker nagenoeg

alle belangrijke militaire onderscheidingen, namelijk Oorlogskruis met Palm, Frontstrepen en Vuurkruis ⁽²⁾. Deze drie zijn ontegensprekelijk de waardevolste en de meest authentieke militaire onderscheidingen uit de Eerste Wereldoorlog.

Het Oorlogskruis 14-18 werd ingesteld bij Besluitwet van 25 oktober 1915. Het werd toegekend voor daden van dapperheid tegenover de vijand. Van den Neucker kreeg deze onderscheiding op 23 november 1918 met volgende vermelding op het legerdagorder: 'Wegens den moed en de zelfopoffering waarvan hij niet opgehouden heeft blijken te geven gedurende zijne langdurige aanwezigheid aan het front' (Zie tekst afb.2). Bij K.B. van 26 februari 1919 werd aan het Oorlogskruis een meerwaarde gegeven d.m.v. de toevoeging van een palm; dit gold onder meer wanneer de betrokken

⁽¹⁾ Zie desgewenst M. VAN TRIMPONT, *Geraardsbergenaars bij Jagers-te-Voet in de Grote Oorlog*, in *De Heemschutter*, jg. 2003, nr.192, p. 10-24.

⁽²⁾ Uitbreider over de Belgische onderscheidingen en eretekens met betrekking tot W.O.I., zie desgewenst M. VAN TRIMPONT, *op. cit.* p.21-24, met verwijzing naar vakliteratuur.



Afb.2: Verkleinde weergave van het fraaie militair diploma (53x36 cm) uitgereikt aan Albert van den Neucker



Afb.3: de vuurkaart

militair een vermelding had gekregen op het legerdagorder, wat hier dus was gebeurd.

De Frontstrepen werden als ereteken ingesteld bij KB van 24 juni 1916 ten einde op een billijke wijze de militairen te onderscheiden die van bij het begin van de vijandelikheden de dood trotseerden aan het front. Aanvankelijk zou de eerste frontstreep pas mogen worden toegekend na 18 maanden werkelijke aanwezigheid in de frontlinies, maar bij KB van 20 januari 1917 werd deze grens teruggebracht tot 12 maanden. Vervolgens gaven telkens 6 maanden werkelijke aanwezigheid aan het front recht op een bijkomende frontstreep. Het maximum aantal bedroeg dus acht. Van den Neucker had er acht...

Het Vuurkruis is er pas veel later gekomen. Het werd ingesteld bij KB van 6 februari 1934 en kon alleen worden toegekend aan de houders van de Vuurkaart. De Vuurkaart was een eredocument (vanaf 1934: brevet) ingesteld bij KB van 14 mei 1932. Met de instelling van deze speciale onderscheiding

wou de Overheid de echte strijders die gedurende maanden -jawel, gedurende maanden!- iedere dag de dood hadden voor ogen gezien, differentiëren van de grote massa militairen en onder meer van diegenen die gewoon in de achterlinies een taak hadden volbracht.

Omwille van de selectieve en strenge toekenningsvoorwaarden is het Vuurkruis de aanzet geweest tot de oprichting van een specifieke oudstrijdersbond, de Bond der Vuurkruisen ook Vuurkruisersbond ⁽³⁾ genoemd. Vanzelfsprekend was Van den Neucker houder van de Vuurkaart (Afb.3) en Vuurkruiser. Het archief van de Vuurkruisersbond kanton Geraardsbergen werd op 6 april 1941 vernietigd door stichtend voorzitter Fernand van Trimont ten einde te ontsnappen aan het bevel vanwege de Duitse Kommandantur om de ledenlijst van de Vuurkruisers in te leveren ⁽⁴⁾.

Ter afronding vermelden we nog dat Van den Neucker ook houder was van andere, weliswaar lichtere militaire onderscheidingen, namelijk de eerder vernoemde

Herinneringsmedaille 1914-1918 en Zegemedaille, evenals de IJzermedaille en de Militaire Decoratie 2^{de} klas. Naast deze militaire onderscheidingen werd hij ook gelauwerd met de drie Nationale Orden en dit met de rang van Ridder ⁽⁵⁾.

Remi Verschaffel ⁽⁶⁾

is geboren in Moerbeke op 12 januari 1892. Zijn ouders woonden er in de Kapellestraat.

Zijn oorlogswedervaren kende geen happy end. Net als Van den Neucker was hij ingedeeld bij het voetvolk en meer bepaald bij het 7^{de} Linierregiment. Hij was een van de ongelukkigen die het leven lieten aan het front. Er zijn ons weinig details over bekend. De zoektocht naar inlichtingen over het lot van de vermiste frontsoldaat Remi Verschaffel heeft niet minder dan tien jaar in beslag genomen en kreeg zijn beslag bij vonnis de dato 15 april 1924 van de rechtbank van Eerste Aanleg in Oudenaarde. Daarin wordt bevestigd dat Remi gesneuveld is te Sint-Joris bij Nieuwpoort op 20 oktober 1914, dit is nauwelijks enkele weken na het uitbreken van de vijandelikheden.

Werd Remi onderscheiden met het Oorlogskruis met palm? Dit ligt in de lijn van de verwachtingen want deze prestigieuze onderscheiding werd postuum toegekend aan militairen die stierven aan verwondingen toegebracht door de vijand.

Wie archiefstukken of andere documenten (foto's, enz.) heeft ter staving en/of ter illustratie van een of ander wedervaren uit een van beide Wereldoorlogen kan terecht bij een lid van de redactieraad (zie blz.1) en/of bij een bestuurslid (blz.2).

⁽³⁾ De Vuurkruisersbond heeft dus niets uit te staan met een of andere schuttersvereniging zoals sommigen vandaag, tot verbazing van de auteur dezes, schijnen te denken.

⁽⁴⁾ Dit bevel staat afgedrukt in M. VAN TRIMPONT, *Terugblikken op Geraardsbergen tijdens de ongeluksjaren 1940-1945*, in *Gerardimontium*, extra editie van 3 september 2004, p. 9.

⁽⁵⁾ De drie Nationale Orden zijn de Leopoldsorde (1832,1838), de Kroonorde (1897,1898) en de Orde van Leopold II (1900). Voor zover nodig benadrukken we dat de titel van ridder binnen deze orden niets te maken heeft met een verheffing van de begunstigde in de adelstand, al dan niet met de rang van ridder.

⁽⁶⁾ Remi Verschaffel is de oom van ons medelid met dezelfde naam.